

2014/991

24.6.2014

Ministeriön hallintoyksikkö
Hanne Huvila

Lausuntopyyntö 13.5.2014

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ajokorttilain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Sisäministeriön hallintoyksikkö on pyytänyt poliisiosastolta lausuntoa otsikkoasiassa. Sisäministeriön poliisiosasto on ollut mukana ajo-oikeusasioiden siirtoa ja lausunnolla olevaa hallituksen esitystä valmistelleessa lainsäädäntöryhmässä yhdessä Poliisihallituksen, liikenne- ja viestintäministeriön sekä Liikenteen turvallisuusviraston kanssa. Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt lausuntoa suoraan Poliisihallitukselta, joten se ei sisälly poliisiosaston lausuntoon. Lausuntoja on yhteisestä koordinoitu ennakkoon.

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ajokorttilain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta (päiväys 12.5.2014) on prosesseiltaan valmistelussa sovitun kaltainen. Esityksessä ehdotetaan, että Liikenteen turvallisuusvirasto (Trafi) myöntäisi ajokorttiluvat ja ajokortit sekä eräät kuljettajalta vaadittavat lisäluvut, joissa toimivalta on nykyisin poliisilla. Liikenteen turvallisuusvirasto myöntäisi myös opetusluvut ja moottoripyörän harjoitusluvut sekä vammaisen pysäköintiluvat. Poliisi vastaisi kuljettajien ajoterveyden valvonnasta sekä ajokieltoon määräämisestä liikennenerikosten tai ajokorttiedellytysten menettämisen takia. Poliisi päättäisi myös lupien peruuttamisesta. Lisäksi ajokorttilakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Trafi antaisi jatkossa tarkemmat määräykset ajokortin ja lupien terveysvaatimuksista. Lisäksi ehdotukseen sisältyy ehdotuksia ajokorttimenettelyn kehittämiseksi ja sen tarkistamiseksi toimivaltaan ehdotettujen muutosten johdosta. Erillisen lyhytaikaisen ajokortin käytöstä myös luovuttaisiin. Muutosten on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2016 alusta lukien.

Taloudellisten vaikutusten arvioinnin osalta poliisiosasto katsoo, että poliisin osalta arviointi on tehty asianmukaisesti ja riittävän täsmällisesti. Täsmennystä kaippaa sen sijaan taloudellisten vaikutusten arviointi kansalaisille (4.1, s. 18, 1 kpl) siirrettävän kokonaisuuden osalta. Kappaleessa todetaan, että poliisilta arvioidaan vähenevän noin 100-130 henkilötyövuotta ja Trafien työmäärän arvioidaan taas lisääntyvän 10-15 henkilötyövuodella. Poliisiosasto katsoo, että tästä kokonaisuudesta puuttuu olennainen osa eli ulkoistaminen. Trafille jää vain osa siirrettävistä tehtävistä (viranomastehtävät) ja loput ulkoistetaan kilpailuttamalla. Myös ulkoistamisen osuus on syytä mainita tässä yhteydessä kokonaisuuden jäsentämiseksi. Kokonaisuutena siirron taloudellisiin vaikutuksiin kuuluu Trafille tarvittavat 10-15 henkilötyövuotta sekä lisäksi siirrettävän ja määrältään suuremman lupamassan ulkoistaminen ja sen aiheuttamat taloudelliset vaikutukset. Tästä

samaisesta hiukan epäselvästä perustelutekstikohdasta aiheutui paljon kysymyksiä hallituksen esityksestä tiedottamisen yhteydessä.

Lisäksi poliisiosasto katsoo, että kohtaan vaikutukset viranomaisten toimintaan (4.2, poliisihallinto, s. 19) on syytä tehdä täsmennys. Ensimmäisen lauseen perään olisi syytä mainita, että poliisin ajokorttiprosessi on prosesseiltaan vanhahtava, eikä sitä ole sähköistetty tai kehitetty muiden lupalajien tavoin tiedossa olleen siirtoprosessin takia.

Sisäministeriö on tehnyt laajan sidosryhmän kanssa Identiteettiohjelman (Henkilöllisyyden luomista koskeva hanke, SM:n julkaisu 32/2010), jossa pohdittiin erilaisten tunnistamisasiakirjojen riskejä. Ajokortin käytön riskit tunnistamisasiakirjana nousivat vahvasti esiin. Ajokortin myöntäjän muuttumisen yhteydessä tulisi pohtia, onko asialla vaikutusta ajokortin käyttöön tunnistamisasiakirjana poliisihallinnon ulkopuolella, esimerkiksi sähköisessä asiointissa.

Lisäksi valmistelun loppuvaiheessa on käynyt ilmi, ettei Trafille annettavien poliisin rekistereiden käyttöoikeuden sekä passikuvien käytön saamiseksi tarvitakaan henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain muuttamista (pore-laki). Pore-laki mahdollistaa jo nykyisellään edellä mainittujen tietojen antamisen. Muutoksia sen sijaan tarvitaankin ajoneuvorekisterilakiin. Tältä osin LVM:lle on toimitettu erikseen ylitarkastaja Nuutisen toimesta 18.6.2014 tarvittavat perustelutestit. Viittaukset henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain muutostarpeisiin voisi poistaa hallituksen esityksestä.

Muiden menettely- ja asiakysymysten osalta poliisiosasto yhtyy Poliisihallituksen lausuntoon.

Poliisijohtaja

Sanna Heikinheimo

Neuvotteleva virkamies

Johanna Kari

Jakelu

Huvila Hanne

Tiedoksi

Poliisihallitus/lupahallintoyksikkö